

Unia Europejska dla Krakowa – korzyści z członkostwa

Podstawową korzyścią płynącą z uczestnictwa Polski w Unii Europejskiej dla wszystkich miast w naszym kraju, w tym również dla Krakowa, są fundusze unijne.

W latach 2006-2009 spośród 6. największych miast Polski Kraków plasował się średnio ok.5. miejsca pod względem pozyskanych dochodów ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi w całkowitych wartościach, jak również w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Tendencja ta uległa pozytywnej zmianie w roku 2010, kiedy Kraków pozyskał najwięcej środków europejskich na realizację zadań w przeliczeniu na 1 mieszkańca. W 2010r. pozyskane wsparcie unijne dla

każdego krakowianina wyniosło ponad 286 PLN. Natomiast w kwotach nominalnych Kraków w roku 2010r. uplasował się za Warszawą, która była niewątpliwym liderem.

Analizując natomiast wartości dofinansowania, jakie Gmina Miejska Kraków pozyskała w poszczególnych okresach programowania, widać wyraźnie, że Kraków jako jedno z pierwszych miast w Polsce sięgnął po środki zagraniczne niepodlegające zwrotowi i pozyskiwał je już w okresie przedakcesyjnym. Uzyskana kwota w wysokości ponad 270 mln zł została przeznaczona na inwestycje w zakresie gospodarki komunalnej i ochrony środowiska. Analizując dane w kolejnych okresach programowania widać, że intensyfikacja działań w tym zakresie znalazła wymierny efekt w postaci ponad 460 mln zł pozyskanych w latach 2004-2006 oraz ponad 1 mld zł pozyskanych w latach 2007-2010. Łącznie Kraków pozyskał prawie 2 mld zł środków bezzwrotnych, które zostały przeznaczone na zadania inwestycyjne i nieinwestycyjne.

Mimo faktu, że w zasadzie wyczerpano pulę środków unijnych na inwestycje, Kraków nie zaprzestaje działań, mających na celu pozyskanie dodatkowych funduszy na potrzeby realizacji kolejnych zadań gminy. Obecnie przygotowwany jest projekt pod roboczym tytułem „*Modernizacja zniszczonych odcinków torowisk wraz z infrastrukturą towarzyszącą*”, który ma szansę otrzymania dofinansowania z MRPO.

W wyniku konsultacji prowadzonej przez władze Krakowa pojawiła się również możliwość uzyskania dofinansowania w wysokości 15 mln zł dla projektu pn. „*Budowa kładki pieszo-rowerowej przez Wisłę „Kazimierz-Ludwinów” w rejonie ul. Wietora i ul. Ludwinowskiej*”.

W dniu 15 lipca br. roku Gmina Miejska Kraków zgłosiła do włączenia do Listy Projektów Indywidualnych POLiŚ, w ramach prowadzonych konsultacji społecznych aktualizacji listy, projekt pn. „*Rozbudowa linii tramwajowej KST etap II B wraz z układem drogowym (ul. Lipska-ul. Wielicka) w Krakowie*”. Łączny koszt projektu to

około 240 mln zł. Zgodnie z aktualizacją listy projektów indywidualnych POIiŚ opublikowaną w dniu 12.08.2011r. projekt znalazł się na liście rezerwowej z kwotą dofinansowania w wysokości prawie 142 mln zł.

Istnieje więc realna szansa, że środki europejskie pozyskane dotychczas przez Kraków wzrosną o dodatkowe kilka milionów złotych. Pozwoli to na realizację kolejnych strategicznych inwestycji miejskich. Ich realizacja bez wsparcia unijnego byłaby zapewne utrudniona bądź przesunięta w czasie.

Środki europejskie wpływają na rozwój właściwie każdej dziedziny aktywności jednostek samorządu terytorialnego. Kraków skutecznie pozyskuje fundusze europejskie na realizację większości zadań miasta. Środki europejskie służą realizacji projektów inwestycyjnych w zakresie drogownictwa, transportu zbiorowego, gospodarki komunalnej, a także projektów nieinwestycyjnych, tzw. miękkich, w obszarze edukacji, pomocy społecznej, kultury i turystyki oraz integracji społecznej. Kraków jest miastem, które jako jedno z pierwszych w Polsce skorzystało ze środków przedakcesyjnych - z funduszu ISPA. Od tej pory Kraków konsekwentnie realizuje swoje inwestycje przy wsparciu środków europejskich.

Dzięki funduszom europejskim Kraków posiada nowoczesną infrastrukturę komunalną w postaci oczyszczalni ścieków Płaszów II, zmodernizowanej sieci wodno-kanalizacyjnej, składowiska odpadów komunalnych Barycz oraz nowoczesnej sieci ciepłowniczej. Obecnie Kraków przygotowuje się do realizacji zakładu termicznego przekształcania odpadów, który stanowić będzie dopełnienie systemu gospodarki odpadami w mieście.

Środki z UE pozwoliły wybudować i wyremontować wiele dróg i torowisk na terenie naszego miasta. Inwestycje te pozwoliły skrócić czas przejazdu komunikacji zbiorowej dzięki wydzielonym pasom dla autobusów, poprawiło się bezpieczeństwo użytkowników dróg oraz zmniejszyła eksploatacja pojazdów dzięki wyremontowaniu nawierzchni jezdni oraz zmianie organizacji ruchu.

Kraków zrealizował także wiele projektów z zakresu turystyki, zarówno inwestycyjnych (budowa muzeów bądź ich modernizacja), jak i nieinwestycyjnych, dotyczących promocji miasta. Na szczególne podkreślenie zasługuje szlak turystyczny w podziemiach Rynku Głównego, zrealizowany przy współudziale środków z Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, który jest unikalną atrakcją turystyczną w skali kraju i świata. Wystawa zatytułowana „*Śladami europejskiej tożsamości Krakowa*” jest multimedialnym widowiskiem. Również dzięki unijnym środkom z Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego powstało w Krakowie oryginalne pod względem architektonicznym, profesjonalnie działające muzeum eksponujące dzieła sztuki współczesnej wybitnych twórców polskich i zagranicznych.

Jednym z najczęściej nagradzanych projektów dofinansowanych z funduszy UE jest projekt pn. „*Droga królewska dla niepełnosprawnego turysty*”, który pozwolił na zwiększenie dostępu do oferty turystycznej Krakowa dla osób niepełnosprawnych, głównie niewidomych i słabowidzących. Stworzenie w Krakowie pierwszej w skali regionu i kraju kompleksowej oferty turystycznej dla osób niepełnosprawnych jest nowością na skalę europejską. Projekt ten znalazł się wśród projektów wyróżnionych

w konkursie „7 Cudów Funduszy Europejskich” w kategorii: turystyka aktywna. Projekt zdobył także nagrodę w ogólnopolskim konkursie Fundacji Instytut Rozwoju Regionalnego „Samorząd równych szans 2011”.

Środki unijne przeznaczone są również na realizację wydarzeń kulturalnych. Z MRPO współfinansowano edycję Krakowskich Nocy: Nocy Muzeów, Nocy Teatrów, Nocy Jazzu, Cracovia Sacra, czyli Noc Sakralna oraz nowość-Noc Poezji. Wśród przedsięwzięć kulturalnych współfinansowanych ze środków unijnych znajduje się wiele innych cieszących się uznaniem przedsięwzięć jak parady smoków czy festiwale: Muzyki Filmowej, „Muzyka w Starym Krakowie”, Opera Rara-Festiwal Muzyki Operowej.

Niezwykle ważnymi z perspektywy mieszkańców Krakowa jest realizacja projektów o charakterze miękkim - nieinwestycyjnym, które wspierają działania miasta w wielu sferach życia społecznego. Wśród nich na szczególną uwagę zasługują projekty edukacyjne. Kraków intensywnie wspiera edukację, aplikując o fundusze na szkolnictwo. Pozyskane dotąd środki przeznaczone na stworzenie programów wyrównawczych i zajęć dodatkowych dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych oraz dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w których wykorzystano nowoczesne metody diagnozy i terapii. W tym obszarze powstał także program nauczania dla młodzieży ze szkół zawodowych specjalnych, który ma na celu podniesienie umiejętności zawodowych uczniów. Opracowano także zaktualizowane programy kształcenia zawodowego. Szczególny nacisk położony został na szkolnictwo zawodowe. Oprócz wspomnianych projektów nieinwestycyjnych zrealizowano przy wsparciu środków unijnych 6 projektów inwestycyjnych w krakowskich szkołach zawodowych.

Ochrona zdrowia jest kolejnym obszarem, na który udało się pozyskać środki europejskie. W obydwu gminnych szpitalach tj. SMS im. G. Narutowicza i SM im. S. Żeromskiego zrealizowano projekty współfinansowane ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko przeznaczone na rozwój ratownictwa medycznego.

Członkostwo Polski w UE spowodowało zwiększone zainteresowanie naszym krajem i Krakowem. Polska zaczęła być postrzegana jako kraj spełniający wymogi unijne, a tym samym bezpieczniejszy i bardziej atrakcyjny. Na przestrzeni 2003-2010 liczba turystów odwiedzających Kraków znacznie wzrosła. Jak wynika z raportu końcowego dotyczącego ruchu turystycznego w Krakowie w 2010r., opracowanego przez Małopolską Organizację Turystyczną w listopadzie 2010r., liczba turystów odwiedzających Kraków od 2004 r. stale rosła aż do 2007 r. W roku 2008 nastąpił spadek, porównywalna tendencja utrzymała się w 2009 r. Po okresie załamania ruchu turystycznego w Krakowie w latach 2008–2009, rok 2010 zapisał się przyrostem liczby osób odwiedzających miasto.

Podstawę oceny zadowolenia mieszkańców z jakości życia w Krakowie stanowią wyniki badań przeprowadzonych w ramach projektu „Mój Samorząd”, realizowanego przez Sieć Wspierania Organizacji Pozarządowych „SPLOT” i PBS DGA, w ramach projektu współfinansowanego przez UE ze środków POKL. Wyniki badań jednoznacznie potwierdzają opinię, że Kraków jest dobrym miejscem do życia. Przekonanych o tym jest 92,7% badanych, z czego 61,6% deklaruje swoją opinię

w sposób zdecydowany. Wśród mocnych stron respondenci wskazali wykorzystanie środków UE na inwestycje infrastrukturalne oraz realizowanie programów: Socrates i Comenius, które umożliwiają odbycie części studiów na uczelniach zagranicznych i pozwalają na rozwijanie wiedzy o różnorodności kultur i języków europejskich wśród młodzieży i kadry nauczycielskiej. Programy te pomagają także młodym ludziom w nabyciu podstawowych umiejętności i kompetencji życiowych niezbędnych do rozwoju osobistego, przyszłego zatrudnienia i aktywnego obywatelstwa europejskiego. Wśród mocnych stron Krakowa respondenci wskazywali bogatą i różnorodną ofertę kulturalną. Wśród wysoko ocenianych elementów życia w Krakowie znalazły się ciekawe muzea, festiwale, na realizację których miasto pozyskało środki unijne.

Ocena wpływu prowadzonych inwestycji na jakość życia w Krakowie, była przedmiotem badań prowadzonych na zlecenie Krakowskiego Holdingu Komunalnego przez Centrum Badań Marketingowych INDICATOR we wrześniu 2010r. pn. *„Usługi komunalne w opiniach i budżetach mieszkańców Krakowa”*. Z przeprowadzonych badań wynika, że przeważająca większość mieszkańców Krakowa uważa, że prowadzone inwestycje, takie jak: budowa nowych ulic, linii tramwajowych, wodociągów czy kanalizacji wpływają bardzo pozytywnie na poprawę jakości życia w mieście. Najmocniej są o tym przekonane osoby w wieku 35-64 lat. Zdaniem jednej czwartej mieszkańców Krakowa największy progres miał miejsce w zakresie inwestycji – najwyższy wskaźnik w grupie wiekowej 55-64 lata. Również co czwarty respondent jest zdania, że poprawiła się jakość komunikacji miejskiej. Progres w tej dziedzinie najczęściej dostrzegały osoby młode (18-34 lata), z wyższym wykształceniem, uczniowie i studenci. Wysoka ocena wpływu inwestycji na jakość życia mieszkańców pozwala stwierdzić, że Kraków właściwie wydatkuje pozyskane środki europejskie.

Korzyści płynące z członkostwa naszego państwa w UE to oczywiście nie tylko fundusze. Członkostwo w UE i związane z tym postrzeganie kraju i miasta, jak również ułatwienia prawne, spowodowały wzrost inwestycji zagranicznych w Krakowie. Jak wynika z badań, przeprowadzonych przez UNIREGIO Centrum Studiów Regionalnych w grudniu 2010r., nasze miasto stanowi główny obszar aktywności inwestorów zagranicznych w województwie małopolskim oraz ważny ośrodek napływu kapitału zagranicznego w skali kraju. Zarejestrowanych jest tu blisko 3/4 spółek zagranicznych z zagranicznymi udziałami działających w regionie oraz około 4% spośród działających w kraju. W latach 2005-2009 odnotowano wzrost wielkości strumienia kapitału zagranicznego napływającego do Krakowa oraz gmin sąsiadujących. Wyraźne ożywienie inwestycyjne miało miejsce w okresie poakcesyjnym w latach 2004-2007, po którym nastąpił jednak spadek związany ze światowym spowolnieniem gospodarczym. Dynamika napływu spółek zagranicznych po 2004r. do Krakowa była wyższa niż w innych dużych miastach Polski. Jednocześnie w okresie kryzysu odnotowywany wszędzie trend spadkowy w przypadku Krakowa był niższy, co świadczy o dość stabilnej sytuacji gospodarczej miasta.

Struktura branżowa inwestycji zagranicznych w Krakowie jest typowa dla dużego polifunkcyjnego ośrodka miejskiego o dominującej funkcji usługowej. Zmieniła się specyfika inwestycji: w całym dwudziestolecu największe znaczenie miały inwestycje w przemysł przetwórczy oraz działalność finansową i ubezpieczeniową. Na przełomie

badanego okresu tj. 2005-2009 rosły nakłady na przedsięwzięcia na rynku nieruchomości, związane z budową lub przejęciami obiektów handlowych i biurowych, jak również inwestycje w spółki informatyczne i telekomunikacyjne. Największe sumy inwestorzy zagraniczni wydatkowali w Krakowie na przejęcia spółek prywatnych, w szczególności w sektorze usług finansowych oraz na rynku nieruchomości. W przemyśle przetwórczym największe znaczenie dla inwestorów zagranicznych miały trzy działy: produkcja metali, produkcja wyrobów tytoniowych oraz produkcja leków i wyrobów farmaceutycznych. Inwestorzy zagraniczni odgrywają bardzo dużą rolę na krakowskim rynku nowoczesnej powierzchni handlowej. Wśród obiektów handlowych własność zagraniczną stanowią przede wszystkim sklepy wielkopowierzchniowe, w tym hipermarkety oraz centra handlowo-usługowe. W Krakowie bezwzględnie dominują inwestycje firm ze starych krajów Unii Europejskiej (Niemiec, Wielkiej Brytanii, Francji i Austrii) oraz Stanów Zjednoczonych. W Krakowie zlokalizowane są ogólnopolskie siedziby kilkunastu dużych i średnich koncernów zagranicznych, co stawia stolicę Małopolski na czwartym miejscu po Warszawie, Poznaniu i Wrocławiu.

Znaczenie inwestorów zagranicznych dla lokalnego rynku pracy w Krakowie oraz gminach ościennych (zwłaszcza w gminach Skawina, Niepołomice, Zabierzów), jest zdecydowanie większe niż przeciętne w całym województwie małopolskim. Rynek pracy w firmach zagranicznych w Krakowie kształtowany jest obecnie w największym stopniu przez firmy usługowe. Kraków należy do grupy kilku polskich miast o najwyższej atrakcyjności inwestycyjnej, a także stanowi bardzo dobrze rozpoznawalną i najwyżej w Polsce ocenianą markę. Coraz częściej jest także dostrzegany w międzynarodowych rankingach atrakcyjności inwestycyjnej, szczególnie w zakresie centrów usług i działalności usługowych, w których także zajmuje czołowe lokaty.